

Tessa la i *Smärtgränsen*

Smärtgränsen

Originaltitel: Después de Lucía

Svensk titel: Smärtgränsen

Regi: Michel Franco

Producenter: Marco Polo Constandse, Michel Franco, Alexis Fridman, Elias Menasse, Billy Rovzar, Fernando Rovzar

Manus: Michel Franco

Foto: Chuy Chávez

Roller: Tessa la, Hernán Mendoza, Gonzalo Vega Sisto, Tamara Yazbek Bernal, Francisco Rueda, Paloma Cervantes, Juan Carlos Berruecos, Diego Canales m fl.

Mexiko, Frankrike 2012

Längd: 1 tim 43 min

Distributör: Studio S Entertainment

Vissa filmer slår redan i första rutan an en förebådande känsla. Fäster en liten tagg i mellangärdet för att borra sig djupare in och sedan lämna oss med ett stort hål i magen. Den mexikanske regissören Michel Francos *Smärtgränsen* sällar sig till den sorten. Filmen belönades för bästa film i Un Certain Regard i Cannes, men dess explicita skildring av mobbing var, inte helt otippat, väl magstark för Oscarsjuryn.

Filmiskt faller *Smärtgränsen* givetvis utanför Hollywoods dramaturgiska ramar. Här arbetas stillsamt och subtilt med antydningar. Inte uttalade utan etablerade genom en ovisshet om vart vi är på väg. Att ljudet av blinkers kan låta så illavarslande. Kameran intar en distanserat betraktande roll, bokstavligen i baksätet på historien om Roberto och hans sjuttonåriga dotter Alejandra. De två lämnar en mindre mexikansk stad för Mexiko City där de försöker skapa en ny tillvaro sedan mamman i familjen gått bort. Men allt klingar kallt och tomt i den nya fräscha lägenheten. Tystnaden dem emellan växer sig kompakt allt medan pappan pendlar mellan förlamning av sorg och plötsliga aggressiva utbrott.

Flickan finner sig ändå snabbt tillrätta i sin nya skolas bratgång. Hon får hänga med på poolpartyn, testar både gränser och hasch. Men ett förflugit mobilfilmklipp där hon har sex med en kille i gänget sätter fyr på en löpeld av skvaller som eskalerar i en regelrätt häxjakt. Trakasserier, förnedring och utsatthet har sällan skildrats mer osentimentalt. Franco lämnar inte heller publiken någon nåd inför den krasst registrerande och statiska kameran som tvingar oss att bevittna övergreppen, precis lite längre än vi står ut med.

Och det stilla konstaterandet gör något med oss som publik. Som när vi väljer att fokusera blicken på de ungdomar som festar, hånglar och dricker och förtränger vetskapen om att Alejandra blir våldtagen bakom badrumsdörren längst ner i bild. En skoningslös bild av kollektiv förträngning.

Det unga fyndet Tessa la i rollen som mobboffer förkroppsligar både trots och en total känsla av att brytas ner. Hennes envetna simmande längd efter längd blir som ett besvärjande reningsbad undan smuts och förnedring. Och på något sätt förblir hennes integritet intakt.

Smärtgränsen har ett eget uttryck där regissören hittat en i det närmaste dokumentär ton i spelet både mellan ungdomarna och i den förtrolighet som trots allt finns mellan far och dotter. Det avståndstagande filmögat i kombination med en kamera som tar rygg på sina karaktärer för tankarna till bröderna Dardenne, medan det kliniska observerandet av våldets mekanismer och filmens slutchock väl tangerar Michael Hanekes studier.

Franco tar inte parti och försöker inte manipulera oss med vare sig musik eller effekter. Att fonden är välbärgad medelklass gör det hela bara solkigare och är en påminnelse om hur våldet sipprar genom alla samhällsskikt.

Den franske teatermannen Antonin Artaud myntade begreppet grymhetens teater. Ett slags rituellt gestaltande av det osägbara som rent fysiskt skulle utsätta och påverka publiken och därigenom få den att vilja gripa in. *Smärtgränsen* borde ha den effekten på alla.

Louise Lagerström